

Ecologisch onderzoek
XL-Businesspark Tranche II, Almelo

*Inventarisatie en beoordeling in het kader van
natuurwetwetgeving en -beleid*

- Definitief -

ecogroen advies

in opdracht van
Regionaal Bedrijventerrein Twente

Colofon

Titel Ecologisch onderzoek XL-Businesspark Tranche II, Almelo

Subtitel Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Projectcode 14-064

Status Definitief

Datum 25 juli 2014

Auteur(s) M.A. (Martin) Heinen

Eindredactie M. (Mike) Wallink

Veldonderzoek M. (Mike) Wallink

Opdrachtgever Regionaal Bedrijventerrein Twente (RBT)

ecogroen advies

is een onafhankelijk

advies- en ingenieursbureau

gespecialiseerd in

ecologisch onderzoek & natuurontwikkeling

Emmastraat 16, 8011 AG Zwolle

038 423 64 64

www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2014)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status:

Heinen, M.A. (2014). Ecologisch onderzoek XL-Businesspark Tranche II, Almelo. Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid. Eindrapport 14-064. EcoGroen Advies BV, Zwolle.

Inhoud

Samenvatting

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding en doelstelling van dit onderzoek	1
1.2	Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen	1
1.3	Algemene opzet onderzoek	2
2	Gebiedsbescherming	3
2.1	Natuurbeschermingswet	3
2.2	Ecologische hoofdstructuur	3
2.3	Overige natuurgebieden	4
3	Flora- en faunawet	5
3.1	Wettelijk kader	5
3.2	Onderzoeksmethode	5
3.3	Flora	5
3.4	Vleermuizen	6
3.5	Grondgebonden zoogdieren	7
3.6	Broedvogels	8
3.7	Amfibieën	9
3.8	Overige soortgroepen	9
3.9	Eindconclusies Flora- en faunawet	10
4	Geraadpleegde bronnen	11

Bijlagen

- 1
- 2

Samenvatting natuurwetgeving
Verspreidingskaart Steenuil

Samenvatting

✓ Aanleiding en doelstelling van dit onderzoek

In opdracht van Regionaal Bedrijventerrein Twente (RBT) heeft EcoGroen Advies BV ecologisch onderzoek uitgevoerd ten behoeve van een ruimtelijke onderbouwing voor de voorgenomen realisatie van het XL-Businesspark Tranche II in Almelo.

Het onderzoek is gebaseerd op een veldbezoek op 15 april 2014, een steenuilonderzoek en een inventarisatie van bekende verspreidingsgegevens. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingrepen op de aanwezige natuurwaarden zijn getoetst aan de Flora- en faunawet en de vigerende gebiedsgerichte natuurbescherming.

✓ Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen

Het plangebied ligt aan de zuidrand van Almelo en wordt globaal begrensd door de A35, Pastoor Ossestraat, Geurntjesdijk en Wolbeslanden. Het plangebied bestaat grotendeels uit agrarisch gebied. Er is nog één agrarisch bedrijf aanwezig. De bebouwing op dit erf zal op den duur worden gesloopt. De plannen zijn om het gebied in te richten als bedrijventerrein, aansluitend op bestaande en nieuw ontwikkelde bedrijventerreinen.

✓ Effectbeoordeling Beschermde gebieden

De plannen hebben mogelijk (indirecte) negatieve effecten op Natura 2000-gebied De Borkeld tot gevolg. Er is geen schade aan EHS-gebieden te verwachten. Er worden geen bijzondere natuurwaarden buiten de EHS aangetast door de plannen.

✓ Effectbeoordeling Beschermde soorten

- In het plangebied zijn bomen met holten aanwezig die kunnen dienen als potentiële vaste verblijfplaats van vleermuizen. Schade op (onmisbare) vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen kan worden uitgesloten;
- De te slopen bebouwing is potentieel geschikt als (vaste) verblijfplaats of belangrijk optimaal foerageergebied voor de zwaar beschermde Steenmarter (Ff-wet tabel 2). Aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van overige zwaar beschermde grondgebonden zoogdieren is niet binnen het plangebied aangetoond of te verwachten. Wel zijn vaste verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende, laag beschermde, grondgebonden zoogdieren (Ff-wet tabel 1) aanwezig;
- In het plangebied zijn minimaal vijf jaarrond beschermde nestplaatsen van Huismus aanwezig in de te slopen bebouwing. Daarnaast zijn meer algemene broedvogels van bebouwing en bos en struweel aanwezig;
- In het plangebied zijn geen reptielen, beschermde planten, vissen, ongewervelden en weekdieren aangetoond of te verwachten.

✓ Eindconclusies en aanbevelingen

- Het is noodzakelijk onderzoek uit te voeren naar de (indirecte) gevolgen van het aan te leggen bedrijventerrein voor het Natura 2000-gebied De Borkeld;
- Indien er plannen zijn om bomen met holten te kappen rondom het voormalige erf aan de Pastoor Ossenstraat 51/53, is het noodzakelijk dat aanvullend vleermuisonderzoek wordt uitgevoerd volgens het huidige Vleermuisprotocol;
- Ten tijde van het onderzoek was het niet toegestaan om het erf aan Wolbes Landen 16/16a te betreden. Het is noodzakelijk om voorafgaand aan de sloop van de bebouwing op genoemde erf, deze te controleren op aanwezigheid van verblijfplaatsen van deze Steenmarter en het exacte aantal broedparen en nestlocaties van Huisumus te bepalen. Het is volgens de Soortenstandaard

voor Huismus (Dienst Regelingen 2011) noodzakelijk om het erf in de optimale periode (van 10 maart tot 20 juni) te onderzoeken op aanwezige territoria van Huismus. Gezien de aanwezigheid van Huismus staat nu al vast (op basis van huidige wet- en regelgeving) dat het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig is om nestlocaties van Huismus te vernietigen.

1 Inleiding

1.1 AANLEIDING EN DOELSTELLING VAN DIT ONDERZOEK

In opdracht van het RBT heeft EcoGroen Advies BV een ecologisch onderzoek uitgevoerd ten behoeve van een ruimtelijke onderbouwing voor de voorgenomen realisatie van het XL-Businesspark Tranche II in Almelo.

De Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en het EHS-beleid verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek vindt, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming, een toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en gebiedsgerichte natuurbescherming. Een toelichting op de genoemde wetgeving is gegeven in bijlage 1.

1.2 HUIDIGE SITUATIE EN VOORGENOMEN ONTWIKKELINGEN

Het plangebied ligt aan de zuidrand van Almelo en wordt globaal begrensd door de A35, Pastoor Ossestraat, Geurntjesdijk en Wolbeslanden (zie figuur 1.1 volgende pagina). Het plangebied bestaat grotendeels uit agrarisch gebied. Er is nog één agrarisch bedrijf aanwezig. De bebouwing op dit erf zal worden gesloopt. De plannen zijn om het gebied in te richten als bedrijventerrein, aansluitend op bestaande en nieuw ontwikkelde bedrijventerreinen.

Figuur 1.1 Ligging onderzochte gebied (gele omlijning). Bron luchtfoto: Google Earth.

1.3 ALGEMENE OPZET ONDERZOEK

Het voorliggend ecologisch onderzoek is gebaseerd op één locatiebezoek ten behoeve van een quickscan natuurtoets, bekende verspreidingsgegevens (zie hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen) en ecologische principes. Tevens is een steenuilonderzoek uitgevoerd (drie nachtelijke bezoeken). Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde gebieden (hoofdstuk 2) en soorten (hoofdstuk 3). Daarnaast is beschreven welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) maatregelen eventueel nodig zijn om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen. Indien aanvullend onderzoek nodig is, is dit ook aangegeven.

2

Gebiedsbescherming

2.1 NATUURBESCHERMINGSWET

*In de **Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet)** is de bescherming van Vogel- en Habitatrichtlijngebieden (Natura 2000-gebieden) en Beschermde Natuurmonumenten ondergebracht. Beoordeeld dient te worden of ingrepen/activiteiten in of in de nabijheid van deze gebieden significant negatieve effecten kunnen hebben op de aangewezen waarden en instandhoudingsdoelen van deze gebieden.*

Het plangebied ligt niet in een gebied dat beschermd is onder de Natuurbeschermingswet. Het dichtstbijzijnde gebied is het Natura 2000-gebied De Borkeld, op een afstand van circa negen kilometer ten westen van het plangebied.

Op basis van de afstand kunnen directe negatieve effecten op Natura 2000-gebieden worden uitgesloten. Indirecte negatieve effecten als gevolg van bijvoorbeeld een toename van ammoniakuitstoot kunnen op voorhand niet worden uitgesloten. Het is zodoende noodzakelijk onderzoek uit te voeren naar de (indirecte) gevolgen van het aan te leggen bedrijventerrein voor het Natura 2000-gebied. Op het gehele bedrijventerrein mogen bedrijven uit de een na hoogste milieucategorie (categorie 5) zich vestigen. Er dient te worden onderzocht of er geen schade aan kwalificerende soorten of habitats te verwachten is.

2.2 ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR

*De bescherming van de **Ecologische Hoofdstructuur (EHS)** komt voort uit de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Voor nieuwe ontwikkelingen binnen de groene contouren van de EHS geldt een 'nee, tenzij'-afweging. Dit houdt kortweg in dat significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet toegestaan is, tenzij sprake is van het ontbreken van reële alternatieven en redenen van groot openbaar belang. Wanneer niet teruggevallen kan worden op het tenzij-gedeelte van het beschermingskader, zal aangetoond moeten worden dat door de plannen de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet significant aangetast worden.*

In de Atlas van Overijssel, is te zien dat het plangebied aan de zuidzijde grenst aan de EHS. Het betreft het natuurontwikkelingsgebied De Doorbraak (zie figuur 2.1 volgende pagina) met bestaande en nieuw te ontwikkelen natuur (Provincie Overijssel 2013). Er worden geen werkzaamheden binnen de EHS uitgevoerd waardoor een nadere toetsing ten aanzien van de EHS niet aan de orde zijn. Het nemen van vervolgstappen is niet noodzakelijk.

Figuur 2.1 Ligging van het plangebied (gele omlijning) ten opzichte van de EHS De Doorbraak. Bron: XLPark.nl. Bovenzijde figuur is zuidgericht.

2.3 OVERIGE NATUURGEBIEDEN

Buiten de bescherming van de Natuurbeschermingswet en de Ecologische Hoofdstructuur bevinden zich ook natuurgebieden beschermd middels provinciaal beleid, veelal beschreven in Omgevingsplannen of Streekplannen. In dit provinciale beleid is de bescherming van bijvoorbeeld ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied uitgewerkt.

Het plangebied ligt niet in gebieden met bijzondere natuurwaarden buiten de EHS. Er is bijvoorbeeld geen sprake van ganzenfoerageergebied of weidevogelgebied in of in de directe omgeving van het plangebied.

3 Flora- en faunawet

3.1 WETTELIJK KADER

De Flora- en faunawet verplicht om bij ruimtelijke ingrepen of andere nieuwe activiteiten, na te gaan of er negatieve effecten kunnen optreden op exemplaren of het leefgebied van beschermde plant- en diersoorten. Optredende negatieve effecten dienen zo veel mogelijk vermeden of geminimaliseerd te worden. Voor schade aan strikt beschermde soorten kan het noodzakelijk zijn om een ontheffing aan te vragen bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland van het Ministerie van Economische Zaken en bovendien compensatie te realiseren voor verlies van leefgebied of groei- of verblijfplaatsen.

3.2 ONDERZOEKSMETHODE

Quickscan natuurtoets

Voorliggende ecologische beoordeling is gebaseerd op één locatiebezoek overdag op 15 april 2014 en een aantal bezoeken ten behoeve van Steenuilen. Tijdens het dagbezoek is aandacht besteed aan de beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet en vooral aan de juridisch zwaarder beschermde soorten (tabel 2- en 3-soorten). In combinatie met de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie Hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen) en expert judgement is vervolgens een uitspraak gedaan over mogelijk aanwezige beschermde soorten. In onderstaande paragrafen worden de onderzochte soortengroepen beschreven die in het plangebied en de directe omgeving zijn aangetroffen en te verwachten.

Steenuilonderzoek

Het onderzoek naar Steenuil is uitgevoerd op 10 en 20 maart en 9 april 2014 in het plangebied en een ruim gebied daaromheen (zie bijlage 2). Dit onderzoek is in de avondschemer uitgevoerd waarbij het territoriumgeluid van Steenuil is afgespeeld om in het gebied aanwezige uilen tot roepen te verleiden. De weersomstandigheden waren tijdens de afgelegde bezoeken gunstig (droog weer en weinig wind).

3.3 FLORA

In het plangebied zijn plantensoorten aanwezig die kenmerkend zijn voor agrarisch gebied, watergangen, struwelen, erven en tuinen. Er zijn geen beschermde plantensoorten of plantensoorten van de Rode Lijst aangetroffen. Het nemen van vervolgstappen ten aanzien van de soortgroep flora is zodoende niet aan de orde.

3.4 VLEERMUIZEN

Het is belangrijk om voorafgaand aan ruimtelijke ontwikkelingen duidelijkheid te hebben over het al of niet voorkomen van vleermuizen. Alle vleermuizen zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en tabel 3 van de Flora- en faunawet en daardoor strikt beschermd. In de praktijk houdt deze beschermingsstatus in dat vaste verblijfplaatsen van vleermuizen niet verstoord of vernietigd mogen worden en dat in geval van onvermijdelijke schade (mogelijk) ontheffing aangevraagd moet worden bij het ministerie van EZ. Daarnaast kunnen er mitigerende of compenserende eisen gesteld worden aan de uitvoering van de plannen.

Potentiële vaste verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen bevinden zich in donkere ruimten in bomen, huizen, kelders, et cetera. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen van vleermuizen (bijvoorbeeld uitwerpselen) of potentiële vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen aangetroffen in de te slopen bebouwing. In de aanwezige opgaande beplanting (o.a. eikenlaan) ter hoogte van het voormalige erf aan de Pastoor Ossestraat 51-53 zijn in diverse holten/ruimten aanwezig die als vaste verblijfplaats voor vleermuizen kunnen fungeren (foto 1 en 2). Uitgebreid aanvullend onderzoek naar vleermuizen is noodzakelijk indien bomen met potentiële vaste verblijfplaatsen worden gekapt.

Tijdens vleermuisonderzoek in 2013 is onder andere een baltsverblijfplaats van Rosse vleermuis aangetroffen in de genoemde beplanting ter hoogte van de Pastoor Ossestraat 51/53.

Foto 1 en 2: Beplanting t.h.v. Pastoor Ossestraat 51/53 met (potentiële) vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen.

Potentiële vliegroutes

Van veel vleermuissoorten is bekend dat zij gedurende lange tijd gebruik kunnen maken van dezelfde structuren voor de oriëntatie en daarlangs van hun verblijfplaats naar de foerageergebieden trekken. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en singels) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Zeer waarschijnlijk maken lokaal voorkomende vleermuizen gebruik van de in het plangebied aanwezige beplanting en bebouwing als oriëntatiepunt tijdens verplaatsingen. In de nabije omgeving van het plangebied zijn echter tal van (lijnvormige) elementen aanwezig in de vorm van beplanting en bebouwing die als alternatief kunnen dienen. Van schade aan een onmisbare vliegroute is zodoende geen sprake.

Foerageergebieden

Vleermuizen foerageren op locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen en bomenrijen of boven water. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en faunawetgeving echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. In deze situatie is geen sprake van schade aan onmisbaar foerageergebied. Bovendien zal het plangebied geschikt blijven als foerageergebied voor vleermuizen, met name door de toename van structuren (bebouwing en beplanting).

3.5 GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

Steenmarter

In het plangebied zijn (vooralsnog) geen vaste verblijfplaatsen van Steenmarter aangetroffen. Ten tijde van het veldonderzoek was het echter niet mogelijk om het in gebruik zijnde erf (Wolbes Landen 16/16a) te inspecteren, dit terwijl het erf een potentiële vaste verblijfplaats voor de soort vormt¹.

Bovendien valt het plangebied binnen het verspreidingsgebied van Steenmarter (Douma *et al.* 2011; www.waarneming.nl). De voorgenomen activiteiten hebben mogelijk negatieve effecten op vaste verblijfplaatsen van Steenmarter. Het is noodzakelijk om voorafgaand aan de sloop van de bebouwing in het plangebied, deze te controleren op aanwezigheid van verblijfplaatsen van deze soort.

Sporen die duiden op de aanwezigheid van (vaste verblijfplaatsen van) overige zwaardere beschermde zoogdieren (bijvoorbeeld Eekhoorn, Waterspitsmuis en Das) zijn niet aangetroffen. Aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van overige zwaardere beschermde grondgebonden zoogdieren wordt dan ook niet verwacht.

Laag beschermde zoogdieren

In het plangebied zijn diverse vaste verblijfplaatsen van laag beschermde, kleine grondgebonden zoogdiersoorten aangetroffen en/of te verwachten, zoals Egel, Wezel, Huisspitsmuis, Bosspitsmuis (*spec.*), Bosmuis, Rosse woelmuis, Veldmuis, Ree, Haas en Konijn (Ff-wet tabel 1).

Bij de geplande ingrepen kunnen enkele exemplaren en verblijfplaatsen van laag beschermde grondgebonden zoogdieren verloren gaan. Voor laag beschermde kleine zoogdieren geldt in deze situatie automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is.

Schade aan de algemene en laag beschermde zoogdieren kan - indien de planning van de werkzaamheden dit toelaat - geminimaliseerd worden door werkzaamheden zoveel mogelijk uit te voeren buiten de voortplantingsperiode (maart - augustus). De minst schadelijke periode is september - november (mits vorstvrij).

---

¹ De eigenaar had ten tijde van het veldonderzoek geen toestemming verleend om het erf te inspecteren.

3.6 BROEDVOGELS

Aangezien dit onderzoek een quickscan betreft, is geen broedvogelinventarisatie uitgevoerd. Op basis van veldwaarnemingen, de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens en expert judgement is echter wel een goede uitspraak te doen over de te verwachten soorten. Tijdens het veldwerk is speciaal gelet op broedvogels met jaarrond beschermde nesten, met name Huismus. Het veldonderzoek vond overdag plaats binnen de optimale inventarisatieperiode van Huismus. Tijdens de quickscan natuurtoets zijn nestindicerende waarnemingen (bijvoorbeeld zingende, baltsende huismussen) ingetekend op kaart.

Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Van veel broedvogels zijn nesten alleen gedurende het broedseizoen/ de broedperiode beschermd. Nestlocaties kunnen dan buiten het broedseizoen zonder overtreding van de Flora- en faunawet verwijderd worden. Voor een aantal broedvogelsoorten geldt echter dat de nestlocaties inclusief de functionele omgeving jaarrond beschermd zijn (zie kader 3.2).

Kader 3.1 Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt verstaan: in functie zijnde nesten van de Ooievaar, Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Roek, Wespendif, Zwarte wouw, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Kerkuil, Oehoe, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart en Huismus. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Tijdens het veldonderzoek zijn op het erf van Wolbes Landen 16/16a enkele Huismussen aangetroffen. Exemplaren van of sporen die duiden op de aanwezigheid van andere broedvogels met jaarrond beschermde nesten zijn niet aangetroffen of te verwachten. Wel zijn uit de omgeving van het plangebied enkele territoria van Steenuil aanwezig. Wat de functie van het plangebied is ten aanzien van Huismus en Steenuil wordt hieronder behandeld.

Huisumus

Tijdens het dagbezoek van 15 april 2014 zijn tenminste 5 paar Huismus aangetroffen op het erf van Wolbes Landen 16/16a. Het was echter niet mogelijk om het exacte aantal broedparen vast te stellen aangezien geen toestemming verleend was om het erf te inspecteren. Zodra het erf betreden mag worden is het noodzakelijk om het exacte aantal broedparen en nestlocaties te bepalen. Het is volgens de Soortenstandaard voor Huismus (Dienst Regelingen 2011) noodzakelijk om het erf in de optimale periode (van 10 maart tot 20 juni) te onderzoeken op aanwezige territoria van Huismus. Gezien de aanwezigheid van Huismus staat nu al vast (op basis van huidige wet- en regelgeving) dat het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig is om nestlocaties van Huismus te vernietigen.

Steenuil

Het plangebied lijkt geschikt als leefgebied voor Steenuil. Uit het veldbezoek en aanvullend steenuilonderzoek blijkt echter dat geen vaste nest- en verblijfplaatsen van Steenuil aanwezig zijn in het plangebied. In een groot gebied rondom het plangebied zijn 10 territoria aanwezig (zie bijlage 2). Het dichtstbijzijnde territorium ligt op een afstand ruim 550 meter van het plangebied. De actieradius van Steenuil is ongeveer 250 meter rondom de nestlocatie. Gezien de grote afstand van het dichtstbijzijnde territorium (> 550 meter) tot het plangebied, kan geconcludeerd worden dat de voorgenomen plannen geen negatieve effecten op het leefgebied of vaste verblijfplaatsen van Steenuil. Ten aanzien van Steenuil zijn geen vervolgstappen noodzakelijk in het kader van de Flora- en faunawet.

Overige broedvogels

Door de aanwezigheid van agrarisch gebied, opgaande beplanting en bebouwing in het plangebied is broedbiotoop aanwezig voor algemene vogelsoorten van dergelijke biotopen zoals Kievit, Scholekster, Houtduif, Spreeuw, Groenling, Vink, Zwartkop, Tjiftjaf, Zwarte roodstaart, Witte kwikstaart, Heggenmus, Roodborst, Winterkoning en Merel.

Alle broedvogels zijn gedurende het broedseizoen beschermd en mogen in deze periode niet verstoord of geschaad worden. Voor verstoring tijdens de broedseizoenen van een vogel wordt geen ontheffing verleend. Als broedseizoen wordt gehanteerd: periode van nestbouw, periode van broed op de eieren en de periode dat de jongen op het nest gevoerd worden. Voor de meeste soorten kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. Er wordt echter geen standaardperiode gehanteerd voor het broedseizoen, maar het is van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum.

Indien op een locatie geen broedende/nestelende vogels aanwezig zijn, mag het aanwezige geschikte broedbiotoop ook tijdens het broedseizoen verwijderd worden.

3.7 AMFIBIEËN

Zwaar beschermde amfibieën

Uit de wijde omgeving van het plangebied zijn enkele waarnemingen bekend van zwaar beschermde amfibieënsoorten. Het betreft hier Kamsalamander en Poelkikker (RAVON & waarneming.nl). Beide soorten zijn tijdens het veldonderzoek niet aangetroffen. Wegens het ontbreken van permanent oppervlaktewater kan voortplanting van Kamsalamander en Poelkikker worden uitgesloten. Aangezien in de omgeving van het plangebied ook geen potentiële voortplantingslocaties aanwezig zijn voor strikt beschermde soorten, kan het voorkomen van foeragerende en/of winterende exemplaren in het plangebied ook worden uitgesloten.

Laag beschermde amfibieën

Wegens het ontbreken van permanent oppervlaktewater kan ook voortplanting van laag beschermde amfibieën worden uitgesloten. Het is wel mogelijk dat laag beschermde soorten als Gewone pad, Kleine watersalamander en Bruine kikker overwinterend in het plangebied aanwezig zijn onder strooisellaag en ruigte.

Bij ruimtelijke ingrepen geldt in deze situatie automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen van de Flora- en faunawet voor laag beschermde amfibieënsoorten. Het nemen van verplichte vervolgstappen voor de soortgroep amfibieën is in deze situatie zodoende niet aan de orde. Effecten op overwinterende laag beschermde amfibieën kunnen - mits de planning van de werkzaamheden dit toelaat - geminimaliseerd worden door de werkzaamheden zoveel mogelijk uit te voeren buiten de overwinteringsperiode van amfibieën. De maanden september en oktober zijn in de regel het meest geschikt (minst schadelijk) voor het uitvoeren van werkzaamheden op zowel het land als in/ nabij water

3.8 OVERIGE SOORTGROEPEN

In het plangebied zijn geen reptielen of beschermde of bedreigde (Rode Lijst) vissen, ongewervelden en weekdieren aangetroffen. Wegens de afwezigheid van geschikt biotoop ontbreken geschikte voortplantingslocaties voor deze soortgroepen. Deze zijn dan ook niet te verwachten.

3.9 EINDCONCLUSIES FLORA- EN FAUNAWET

Vleermuizen

In het plangebied zijn bomen met holten aanwezig die kunnen dienen als potentiële verblijfplaats van vleermuizen. Indien er plannen zijn om deze bomen te kappen, is het noodzakelijk dat aanvullend vleermuisonderzoek wordt uitgevoerd volgens het huidige Vleermuisprotocol (zie kader 3.2) naar de functie van de beplanting als mogelijke verblijfplaats voor vleermuizen. Aan de hand van de resultaten van het onderzoek zal beoordeeld worden welke maatregelen moeten worden genomen om negatieve effecten op aanwezige vleermuizen te voorkomen.

Kader 3.2. Protocol voor Vleermuisonderzoek

Vleermuizen zijn een belangrijke soortgroep binnen de natuurbescherming. De soorten zijn echter moeilijk te inventariseren, vertonen specifiek gedrag en advies omtrent deze soortgroep is regelmatig complex. Tegen die achtergrond heeft het Vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus (NGB) een protocol opgesteld voor de inventarisatie van vleermuizen. Het doel van het protocol is bij te dragen aan de kwaliteit en uniformiteit in onderzoek. Het protocol wordt ondersteund door de Dienst Landelijk Gebied (Ministerie van EZ) en de Zoogdierversamenleving VZZ. Vleermuisonderzoek blijft echter maatwerk en het protocol geldt daarom als richtsnoer en niet als plicht.

De deskundigen van EcoGroen Advies baseren de te volgen inventarisatie op het protocol, maar stemmen de strategie en inzet telkens af op de omvang en complexiteit van de locatie. In dit geval worden vier nachtelijke bezoeken voorgesteld, twee in de periode van mei tot juli en twee in de periode augustus-september om zodoende de aard van de verblijfplaats vast te stellen.

Steenmarter en Huismus

Het is noodzakelijk om voorafgaand aan de sloop van de bebouwing op het erf Wolbes Landen 16/16a, deze te onderzoeken op aanwezigheid van verblijfplaatsen van Steenmarter. Ook is het noodzakelijk om soortgericht onderzoek naar Huismus in de periode van 10 maart - 20 juni uit te voeren.

Broedvogels

Er zijn geen beperkingen met betrekking tot overige beschermde flora en fauna met uitzondering van algemene broedvogels (zie paragraaf 3.6).

4 Geraadpleegde bronnen

- Dienst Regelingen (2009a). Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet. Vastgesteld 26 augustus 2009.
- Dienst Regelingen (2009b). Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Vastgesteld 26 augustus 2009.
- Dienst Regelingen (2011). Soortenstandaard Huismus *Passer domesticus*.
- Douma, M. C.P.M. Zoon & A.D. Bode (2011). De Zoogdieren van Overijssel, leefwijze en verspreiding in de periode 1970 t/m 2010. Uitgeverij Profiel, Bedum.
- Ministerie van EZ. Natura 2000-gebieden. (www.synbiosys.alterra.nl/natura2000).
- Ministerie van I&M (2012). Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig. Drukkerij Ando, Den Haag.
- Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.
- Ministerie van LNV (2009). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.
- Provincie Overijssel (2013). Atlas van Overijssel (http://gisopenbaar.overijssel.nl/viewer/app/atlasvanoverijssel_basis/v1).
- Twisk P., A. van Diepenbeek & J.P. Bekker (2010). Veldgids Europese zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- Waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland).

Biilagen

Bijlage 1: Samenvatting natuurwetgeving

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Economische Zaken (EZ), of, in geval van beheer en schadebestrijding, van gedeputeerde staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

- 1) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten zoogdieren, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- 2) Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten vogels met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- 3) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten amfibieën en reptielen;
- 4) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten vissen, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
- 5) Een aantal ongewervelden (o.a. insecten, libellen en kevers) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Er zijn drie beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. Van licht naar zwaar beschermd zijn de soorten opgenomen op Tabel 1, 2 of 3. Voor vogels gelden specifieke eisen, met name tijdens het broedseizoen. Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch vrijstelling voor soorten van Tabel 1 waardoor de meeste aandacht gevraagd is voor soorten van Tabel 2/3 en voor vogels.

Wijze van toetsing en beoordeling

Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren, zijn beschermde soorten aanwezig en is er sprake van overtreding van een verbodsbepaling uit de Flora- en faunawet, dan dient u een ontheffingsaanvraag in te dienen bij Dienst Regelingen.

Hierbij worden de volgende vragen gesteld:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?
- Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Dienst Regelingen beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn² en de Habitatrichtlijn.

Rode lijsten

Los van de Flora- en faunawet heeft de toenmalige Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd³. Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op Natura 2000 gebieden in Nederland en verankert een deel van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving. Natura 2000 bestaat uit een netwerk van Europese natuurgebieden. Het vormt de basis van het Europese natuurbeleid. Natura 2000 is gericht op de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die voor Europa belangrijk zijn.

Nederland regelt aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van EZ. Daarnaast stelt Nederland voor al haar Natura 2000-gebieden beheerplannen op waarin de te beschermen waarden, de zogeheten instandhoudingdoelen, nader worden uitgewerkt in ruimte, tijd en omvang.

In voorgaand wettelijk kader zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten kunt u terecht op www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur en op www.drloket.nl.

---

² In de Vogelrichtlijn worden alleen de belangen b en d én de veiligheid van het luchtverkeer (belang c) genoemd.

³ Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna en Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

Bijlage 2: Verspreidingskaart Steenuil

